

svoje umetnosti popolnoma svojemu temperamentu, da ne rečem svojim muham. Vedno se menjajočim pojavom sem sledil kakor deček, ki lovi metulje. Sedaj pa se je obrnila moja pozornost na duha kot na princip, ki ureja naravne pojave, ki se nam nudijo. Tako me je opravilo z mojo umetnostjo navajalo k poglobitvi v samega sebe. Tu se je pod vplivom Sérusierjevim začel pečati tudi s knjižo Schuréjevo »Les grands Initiés«. Rezultat teh vplivov je bil, da se je V. povrnil k veri v nesmrtnost duše in nadnaravni svet, kar je pomenjalo ogromen korak naprej za človeka, ki je s 15 leti izgubil vero v Boga. Važen datum je 23. marca 1891, banket v slovo na Tahiti odhajajočemu Gauguinu, pri katerem je spoznal kopenhaškega Žida slikarja Ballina, ki postane odslej njegov tovariš in pozneje sokonvertit. Nato sledi prva preselitev z Ballinom vred v Bretagno, v izrazito katoliško okolico. Nanj vpliva ta čas Verlainejeva poezija in Balzacova Seraphita, ki ga oba pripeljeta bliže k Bogu in cerkvi. Nato se povrne za par mesecev domov, nato marca 1892 zopet v Pariz, kjer se spozna z Nabijem Paulom P., o katerem je čul, da se je izpreobrnil. Ta mu je nasvetoval čitanje Avguštínove Samoizpovedi ter mu dal mali katekizem in življenje svetnikov. Drugo bivanje v Bretagni v Saint Nolfu je bilo usodno zanj. Misijon v kraju njegovega bivanja ga je seznanil z jezuitom Le Texierjem, ki mu je postal duševni oče, rezultat je bil v par mesecih krst Verkadeja v jezuitski kapeli v Vannesu. Tudi z Ballinom se je medtem zgodila važna notranja izprememba v smeri katoličanstva, krščen pa je bil šele na popotovanju po Italiji, kamor sta šla z Verkadejem po njegovem krstu skupno. V Italiji sta stopila v ozke zveze s franciškani, tu je Verkade tudi prvič čul o Beuronicih in stopil v pismeno zvezo s P. Desiderijem Lenzem, začetnikom in teoretikom beuronske umetnosti. Novembra 1893. je Verkade zapustil Italijo in na poti domov obiskal Beuron. Skoraj se večji vtis kot beuronska upodabljaljoča umetnost je napravila nanj beu-

ronska liturgija. Bivši impresionist ni precej kapituliral pred tako matematično zasnovano umetnostjo kot je beuronska, toda posameznosti so ga pridobile, in kar je glavno, občudoval jo je. Zanimivo je, kaj piše v tej zvezi na str. 271. o umetnikovem razmerju do tujih umetnin: »Slikar opazuje umetnine na poseben način. Navadno ga zanima najbolj, kako je delo narejeno. Roko umetnikovo hoče zaslediti in spoštovanje zbudi v njem le, če se velikaši zemlje poslužujejo te roke, ker ve, da je za božjim darom genija najlepši dar lepo naročilo. Le redko vpliva kaka umetnina na slikarja tako, da je popolnoma prevzet. Če se to zgodi, ne vpraša več, kako je narejeno, ampak brez besed strmi. Včasih tudi začne kletiti, toda tako presrčno, da se njegovo kletje izpremeni v molitev, v zahvalo za to, da je Bog dal človeku tako moč.« Dokumentaričnega pomena je njegov razgovor s P. Deziderijem Lenzem. Od novembra 1893. do februarja 1894. je bil zopet doma, nato je šel v Kopenhagen, kjer je bil gost prijatelja Ballina in priredil tam razstavo svojih del. Uspeh je bil popoln; simbolizem je bil v modi, pozdravili so ga kot goloba z oljčno vejico, ki napoveduje lepšo bodočnost umetnosti. Svojega verskega stališča ni skrival in ravno s tem je odločilno vplival na nadaljnjo usodo danskega pesnika, poznejšega konvertita Jörgensena.

V njem samem se medtem vrši proces dalje; že v Italiji je vzljubil samostansko življenje. Spomladi istega leta (1894.) obiše Berlin, nato še enkrat Beuron, ki ga pa ta krat popolnoma premeša, zopet je beuronska liturgija tisto, kar ga posebno prevzame, prosi za vstop, je uslišan in s tem odločilnim trenutkom se konča ta knjiga, ki je avtobiografija, polna preproste poezije v nekaterih mestih, drugod samoizpoved, polna odkritosrčnosti, v velikem delu in ne najzadnje pa kulturni dokument. Moderna umetnost, poezija in filozofija služijo v tem razvoju vsi nehoté temu človeku iskati pota k Bogu in katoličanstvu.

Frst.

